

5. Публикация: общество “Знание” России. – [Электронный ресурс]. – Общество “Знание” России, 2003. – Режим доступа : <http://www.znanie.org/docs/declsng.html>
6. The Swedish National Council of Adult Education. – Stockholm. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.folkbildning.se/page/492/english.htm>
7. Региональная общественная организация по сотрудничеству в области науки, культуры, образования и экономики “Дом Европы в Санкт-Петербурге”. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://despb.com/programs/folk-high-school/37.php>

СИГАЕВА Л. Е. Развитие образования взрослых в Украине в контексте реализации международных программ.

В статье анализируется развитие образования взрослых в Украине в контексте реализации международных программ, которое способствует определению стратегии развития образования взрослых в Украине на основе учета тенденций в организации образования взрослых в экономически развитых странах. Автор утверждает, что образование взрослых является сегодня ареной интенсивного международного сотрудничества, координатором которого выступает ЮНЕСКО.

Ключевые слова: образование взрослых, развитие образования взрослых, международные программы.

SIGAEVA L. E. Development of education of adults is in Ukraine in the context of realization of the international programs.

In the article development of education of adults is analysed in Ukraine in the context of realization of the international programs, which is instrumental in determination of strategy of development of education of adults in Ukraine on the basis of account of tendencies in organization of education of adults in the economic developed countries. An author asserts that education of adults appears today the arena of intensive international cooperation, the co-ordinator of which UNESCO comes forward.

Keywords: education of adults, development of education of adults, international programs.

**Степаненко Л. М.
Київський інститут соціальних та культурних зв'язків
імені Св. княгині Ольги**

**ТЕХНОЛОГІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАЛИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

У статті зроблено аналіз сталих методів навчання у сучасній педагогіці, розкрито сутність та охарактеризовано застосування інноваційних методів навчання у підготовці майбутніх психологів до діяльності з реалізації особистістю соціальних зв'язків.

Ключові слова: інноваційні методи навчання, соціальні зв'язки, підготовка майбутніх психологів, особистість, соціальна діяльність.

Для становлення парадигми нової моделі освіти ми вважаємо необхідним, насамперед, змінити позицію викладача від авторитарної до позиції співпраці, співтворчості, що вимагає докорінно перебудувати процес навчання і виховання на основі співпраці, взаємодії викладача й студента, щоб він базувався на активній творчій діяльності, пошуках,

самоосвіті студента. Ми виокремили зі всього різноманіття інноваційних методів навчання інтерактивні методи тому, що навчання в інтерактивному режимі характеризується різким зниженням зовнішньої активності педагога, своєрідним “перерозподілом активності” від викладача до студента. Головна і принципова різниця інтерактивних методів від інших в тому, що студент стає суб’єктом власної діяльності, тобто здійснює цілісний цикл самоуправління: від формування мети до оцінювання власного просування та корекції процесу і результатів навчання.

Як показали досліджені нами джерела [В. І. Бондар, А. П. Верхола, В. О. Сластьонін], існує 5-7 сталих методів навчання студентів у вищому закладі освіти. Згідно з Болонським процесом, теорія та методика професійної освіти у своїй підготовці студентів до майбутньої професії відмовляється від авторитаризму під час аудиторної роботи. Сьогодні основний наголос робиться на навчання студента самостійно працювати, самостійно мислити, самостійно творити. Сучасна педагогіка називає такий спосіб підготовки фахівців активним навчанням, за яким студент більше часу приділяє самостійній роботі [3; 6; 15].

Метою статті є аналіз та впровадження сталих методів навчання у підготовці майбутніх психологів до діяльності з реалізації особистістю соціальних зв’язків.

Відзначимо, що традиційне навчання надає студентові знання, завдяки яким він зуміє знайти вихід із ситуацій, базуючись на минулому досвіді. Інноваційні методи навчання надають майбутньому фахівцю знання та досвід, що дозволяють знайти правильні рішення у сучасності.

Одним із ефективних засобів застосування теоретичних знань при вирішенні проблем, що виникають у студента-психолога, є метод ситуаційного навчання, а також навчання на прикладі розбору конкретної ситуації. Такий метод називається case-study (кейс-стаді). Кейс – це практична ситуація, яка вміщує деякі проблеми, тобто випадкові події, кейс-стаді – навчання випадкам. Зміст та можливі рішення у навчанні випадкам у майбутній професійній діяльності повинні аналізуватися та обговорюватися в аудиторії, як викладачем, так і студентами. Навчання на конкретному прикладі додає студентові мудрості, дає змогу бачити майбутнє та працювати так, що це майбутнє працювало на нього [17].

Кейс – це опис визначених умов з життя організації, групи людей або окремих індивідуумів, що орієнтує майбутніх слухачів на формулювання проблеми та пошук варіантів її вирішення. Кейс має вичерпну інформацію про те, що відбувається, хто у цьому бере участь, коли повинен бути результат, навіщо усе це потрібно та які ресурси можна і потрібно

використовувати [13, с. 82]. Під час застосування кейсового методу навчання студенти не отримують відповіді на питання, як досягнути поставленої мети та отримати необхідний результат. Це пропонується вирішити учасникам. Тому що йде моделювання ситуації в аудиторії під керівництвом педагога. Вирішення проблеми може слугувати рівнем професіоналізму майбутнього фахівця, а також реальним вирішенням проблеми, з якою він може стикнутися у роботі. Зазначимо, що кейси не мають одного шляху вирішення поставленої проблеми, студент-психолог може придумати свій шлях, і він також буде вірним.

Такий метод навчання вважається дуже ефективним. Наприклад, рядовий студент за час навчання у Гарварді розбирає до 700 кейсів, витрачає 90% навчального часу на вирішення конкретних ситуацій [4, с. 18].

Використання кейс-стаді у підготовці студентів-психологів дозволяє зменшити розрив між теорією та практикою. Він надає можливість навчити студентів оцінювати ситуацію, обрати потрібну інформацію, правильно сформулювати питання, визначити питання клієнта та його можливості, прогнозувати шляхи розвитку ситуації, взаємодіяти з іншими фахівцями, приймати рішення в умовах невизначеності, вміти критикувати, конструктивно реагувати на критику.

Застосовуваний нами метод дозволяє майбутньому студенту-психологу демонструвати практичне застосування теоретичних знань, бачити та осмислювати визначену проблему, використовувати навички вибирати потрібну професійну інформацію, отримати навички бачення взаємозв'язку між різними частинами інформації, досліджувати альтернативні підходи, пов'язані із ситуацією, радитися з колегами, розвивати свою вмотивованість [16].

Відзначимо, що метою цього методу навчання студентів-психологів є навчити їх вирішувати проблеми, але не передавати знання. Цілями застосування метода кейса є закріплення знань, отриманих на попередніх заняттях, після теоретичного курсу, відпрацювання навичок практичного використання концептуальних схем та ознайомлення зі схемами аналізу практичних ситуацій, що були отримані під час семінарських занять та основного курсу, відпрацювання навичок групового аналізу проблем та прийняття рішень у рамках тренінгових процедур, розвиток навичок аналізу та критичного мислення, пов'язування теорії з практикою, ознайомлення з прикладами рішень, що приймаються, ознайомлення з прикладами результатів таких рішень, формування навичок оцінювання ситуацій в умовах невизначеності [17]. Під час занять нами застосовують тематичні кейси "Що таке етика спілкування?", "Плани та життя", "Виховання

вихователя”, “Пусті розмови”, “Скрита мотивація”, “Плітки” [16].

Як зазначає українська дослідниця В. А. Петрук [14], одним із засобів професійної підготовки студентів-психологів є застосування інноваційних методів навчання як складової частини сучасних навчальних технологій, що допомагають майбутнім фахівцям розкритися як особистості і допомагають бути конкурентоспроможними в умовах ринкової ситуації. Інноваційні методи навчання психологів дозволяють уже в навчальних аудиторіях набувати професійних знань та умінь, тому що намагаються залучити студентів до розв'язання проблем, максимально наближених до майбутньої діяльності.

Перевага застосування інноваційних методів навчання проявляє себе у вирішенні всіх завдань навчання. В галузі дидактики це розширення світогляду, активізація пізнавальної діяльності, можливість застосування знань і вмінь на практиці, формування певних вмінь і навичок у професійній діяльності, розвиток або прищеплення вмінь реорганізації і систематизації, формулюванні висновків та інше. У вихованні – розвиток самостійності, активності, волі, певних позицій, моральних і світоглядних установок, формування вмінь роботи у колективі (управляти та підкорятись), комунікативних якостей та інше. Крім того, застосування цих методів навчання сприяє розвитку уваги, пам'яті, мовлення, мислення, творчих здібностей, вміння знаходити оптимальні і прості рішення. Вони дають змогу спростити залучення до норм і цінностей соціуму, адаптуватись до умов оточення, здійснювати контроль, саморегуляцію, навчання стосункам, психотерапії, удосконалювати вміння виражати свої думки, вміння слухати співбесідника та інше. В останні роки інноваційні методи навчання з використанням моделей, кейс-методів, ігрових форм, імітацій приймають нові аспекти, які відрізняються активізацією мислення. Студент має бути активним незалежно від його бажання [11; 12].

Чимало зроблено у впровадженні інноваційних методів навчання базових дисциплін, таких як “Загальна психологія”, “Соціальна психологія”, “Педагогічна психологія”, “Психологія праці”, “Юридична психологія”, “Геронтопсихологія”. Але здебільшого це методи, що використовують міжпредметні зв'язки, і менше – ігрові форми навчання. На це є суб'єктивні і об'єктивні причини, такі як незадовільне забезпечення викладачів методичною літературою з розробок і впровадження методів активного навчання з різних предметів, що вже існують, неспроможність викладачів розробити їх самостійно за браком досвіду і часу та інше.

У ролі інноваційного метода ми також застосовуємо контекстне навчання. Засновником контекстного навчання вважається

А. А. Вербицький, а саме технологія контекстного навчання є розвитком теорії проблемного навчання та діяльнісного підходу. В його основу покладено поняття “контекст” як психологічна категорія, за допомогою якої пояснюються психічні процеси, що відбуваються на різних рівнях. Таке навчання пов’язується з поняттям ситуації, у рамках якої розглядаються зовнішні умови, а також люди, з якими здійснюється контакт [5; 12; 11].

Учені А. А. Вербицький, Н. Б. Лаврентьєва, А. А. Киверялг вважають, що саме завдяки контексту студент знає, чого йому очікувати та як осмислювати ситуацію. Фахівець, завдяки такому навчанню, старається зібрати якомога більшу інформацію про певну ситуацію, де реалізується професія психолога.

Основним засобом реалізації контекстного навчання є імітаційна робота спеціаліста. Тому зміст навчальної діяльності студента-психолога формується не тільки завдяки логіці дисциплін, що вивчаються, а також виходячи із майбутньої професійної діяльності. Імітаційний метод підготовки реалізується завдяки циклу вправ, навчальних ігор, ситуаційних завдань, лабіринтів дій, а також у курсових та дипломних працях, професійній практиці [10].

Умовно виділяється три основні форми такої діяльності:

- навчальна, у вигляді лекцій, семінарських та практичних занять, що забезпечують передачу та засвоєння інформації;
- квазіпрофесійну, яка моделює цілі фрагменти професійної діяльності (навчально-виробничі практики, науково-дослідна робота студентів тощо);
- навчальна-професійна (реальне проектування майбутньої діяльності завдяки курсовим та дипломним роботам).

Крім перерахованих, можуть використовуватися й інші форми та технології, що відповідають вимогам професійної освіти. Вони, на думку авторів, надають процесу навчання цілісність, системність та забезпечують формування особистісного смислу засвоєння знань [5; 12; 11].

Теорія контекстного навчання розроблена у руслі діяльнісного підходу для наслідування соціального досвіду. Згідно з цим методом навчання, засвоєння соціального досвіду здійснюється у формі діяльності студента, але залишається відкритим питання про перехід від пізнавальної діяльності до професійної.

Для ефективності запровадження методу контекстного навчання потрібно виконати низку вимог:

- забезпечити змістовно-контекстне відображення професійної діяльності фахівця у формах навчальної діяльності студента;
- поєднання різних форм та методів навчання з урахуванням

психологічних вимог до організації навчальної діяльності;

- використання модульної системи у навчанні та впровадження її ефективності та адаптивності до конкретних умов навчання;
- реалізація різних типів зв'язків між формами навчання;
- забезпечення підготовки психологів від простого до складного відповідно до контекстності форм навчання [7; 8; 9].

Ще одним дієвим методом навчання є навчання на основі досвіду. Цей метод ще називають неусвідомлене навчання. Неусвідомлене навчання більш успішно розвиває здібності студента, тому що надає більше контролю над процесом навчання. Але цей метод має циклічний характер. Досвід набувається через діяльність – дії, які дають нові знання. Інтегрувати багатий досвід студентів-психологів у процесі навчання (особливо це стосується студентів старших курсів, які здебільшого починають працювати з кінця третього курсу) можливо за допомогою таких форм, як дискусія, проблемні ситуації у процесі професійної діяльності або у ході виробничої практики, реальні проблемні ситуації обумовлюють необхідність здобуття нових знань, методів розбору випадків тощо. Важливу роль при цьому відіграють взаємодії учасників груп або команд.

Застосування навчання на засадах досвіду є найбільш ефективним при проведенні практик, при викладанні спецдисциплін (третій та четвертий курси навчання). Цей метод у майбутньому дає змогу скоротити період адаптації фахівців на робочому місці [18].

Першими у вищому навчальному закладі студентів зустрічають викладачі базових дисциплін. Тут і виникає питання: яким чином на груповому занятті врахувати розбіжності в рівні підготовленості і природних здібностях різних студентів і досягти того, щоб більш підготовлені студенти не нудьгували, а менш – зі стовідсотковою віддачею працювали. Вихід з такої ситуації ми шукали у таких формах навчальної діяльності, які дозволяють доручити студентам різні ролі залежно від об'єктивних можливостей. Це різні ігрові ситуації та рольові ігри, ігрові заняття.

Під ігровим заняттям розуміють заняття, що пронизане елементами гри або містить ігрову ситуацію. Ігрове заняття може включати одну або декілька пов'язаних між собою дидактичних ігор. Разом з тим ігрові форми проведення занять можуть використовуватися як універсальний засіб формування особистості. Цей метод активного навчання націлений на результат і забезпечує позитивні емоції. Прагнення до успіху у процесі гри робить процес навчання дуже ефективним. Ігрові форми наближають процес навчання до умов реальної практичної діяльності майбутніх фахівців [14].

Метод застосування ділових або рольових ігор. Вони орієнтовані на поетапну, функціональну участь кожного із студентів у процесі заняття. Ділові та рольові ігри дають можливість активної і видимої участі у процесі навчання якомога більшої кількості студентів і орієнтовані на застосування у ході практичних занять. До цієї категорії методів відносяться картки з історією відомих психологів, тексти з фактологічними помилками або пропусками, інструктаж та ілюстрація міркування з боку викладача, спрямовані на самостійне подальше використання студентом у процесі розумової діяльності, власне рольові ігри, суть яких зводиться до поділення групи студентів на декілька частин з визначенням для кожної групи навчальних функцій.

Щоб забезпечити комфортність на заняттях, ми завжди вже на першій парі, лекційній, навчаємо студентів знайомству. Для цього проводимо гру “Знайомство”. Її метою є знайомство один з одним, запам’ятовування імен не тільки тих, хто сидить поруч, але й далеко від перших рядів, а також запам’ятовування викладача. Ми кажемо “Людмило Михайлівно” і простягаємо руку першому студентові, він називає своє ім’я “Віктор”, повертається до того, хто сидить біля нього, простягає руку і повторює “Віктор”, наступний студент називає йому своє ім’я “Ірина” і повертається для знайомства з наступним студентом. Після цього ми починаємо лекцію. Ефективність застосування такої форми дуже висока, за оцінками самих же студентів: всім подобається така гра, вона налаштовує на взаємну симпатію та працездатність.

На першому семінарському заняття ми проводимо міні-гру “Правила навчання”. Кожний зі студентів пропонує по одному правилу, наприклад: не спізнюватись на заняття, відповідати тільки тоді, коли викличе педагог, говорити за темою заняття, питання ставити за темою, бути активним, бути позитивним, виражати емпатію. Ці правила гарантовано підтримують порядок на занятті, і у майбутньому не доводиться витратити час на пояснення правил поведінки або організаційних правил поведіння під час занять.

Якщо ми бачимо, що студенти втомилися, погано сприймають матеріал, нами проводиться міні-гра “Комплімент”. Вона подібна до гри “Знайомство”, але замість імені студенти разом з педагогом роблять один одному компліменти одним словом. Така гра розряджає атмосферу, переключається увага, розсіюється втома. Відзначимо, викладені ігри неодноразово потрібні майбутнім психологам у їхній нелегкій та непростій роботі.

Безумовно, що кожна методика разом з позитивними моментами містить і негативні сторони. До основних недоліків навчальних ігор слід віднести: в умовах гри студент не може працювати над окремими

питаннями стільки часу, скільки з огляду на його інтелектуальні особливості йому буває необхідно, він змушений підкорятися ритму гри; в умовах гри студент збуджений, він часто виходить на пік активності й інколи не має можливості думати спокійно. Теми ігрових занять виникають в тому разі, коли тема, що вивчається в курсі будь-якого предмета, концентрує інформаційні знання, практичні вміння, навички на такому рівні, який дає змогу втілити їх у повсякденне реальне життя й обумовлену професійну діяльність відповідно до обґрунтованої проблеми.

Навчання не може ґрунтуватися лише на ігрових формах. Потрібно виробити таку систему, щоб вона оптимально поєднувала традиційні і інноваційні методи навчання.

Вітчизняні спеціалісти, що розробляють ділові ігри, відзначають необхідність розробки нових навчальних технологій, які ґрунтуються на інноваційних методах навчання, зокрема мова йде про комп'ютерні технології, тренінги, методи конкретних ситуацій, тобто, про методи, що давно і успішно використовуються за кордоном.

Ефективним інноваційним методом навчання соціальним зв'язкам є новітній метод "занурення у дисципліну". Цей метод надає можливість встановити зворотній зв'язок про рівень його навчальних досягнень, надає можливість побачити власні помилки у навчанні для їх подальшого виправлення. У цьому випадку відбувається формування нових мотивів, змінюються цілі. Для цього потрібно наповнити дисципліну позитивними емоціями, починаючи з позитивних ігор на знайомство, яку ми запропонували вище. Якщо процес накопичення позитивними емоціями цієї дисципліни буде проходити достатньо інтенсивно, то відбудеться утворення точки відліку для самостійних мотивів навчання. Зазначимо, що для цього потрібний незаперечний авторитет педагога, а також наявність у нього інтересу до самої дисципліни та намагання розділити цей інтерес зі студентами. Авторитет педагога є фактором виникнення ідентифікації студента з викладачем. Цей позасвідомий механізм дає змогу передавати студенту-психологу інформацію поза свідомістю. Стимулюючи такий прояв, потрібно так вибудовувати професійну підготовку, щоб студенти мали можливість у продуктивній розумовій діяльності, а не просто репродукували на семінарах, практичних та лабораторних заняттях. Оперування інформацією у процесі мислення закономірно сприяє її запам'ятовуванню без допомоги спеціальних мнемістичних прийомів. За допомогою методу "занурення у дисципліну" студент сам повинен знайти вирішення поставленої проблеми, довести правильність обраного для такого рішення шляху [18].

Використання активних методів навчання студентів-психологів, особливо інноваційних, підвищення творчої активності призводить до неможливості жорстко структурувати навчальне заняття, повністю програмувати підготовку до професійної діяльності.

Для використання інноваційних методів навчання соціальним зв'язкам у вищих навчальних закладах у сучасних умовах розвитку та інтеграції її у Європейський союз, потрібно організувати підготовку студентів-психологів на засадах ефективного навчання [1; 2]. Для цього необхідно:

- створити умови, що формують інтерес до соціальної проблеми, розуміння її необхідності та доцільності;
- у підготовці опиратися на розвиваючі інноваційні методи навчання;
- створити атмосферу бачення проблеми та намагання її вирішити силами самих майбутніх фахівців;
- застосовувати різноманітні форми навчання, обираючи найбільш ефективні методичні прийоми та засоби;
- створити умови для дослідницького характеру підготовки майбутніх психологів до соціальних зв'язків;
- організувати чітку структуру занять, взаємопов'язуючи всі їхні частини;
- урізноманітнити форми опитування, за якими вони органічно включені у заняття, підкоряються його завданням.

Ми вважаємо за необхідне виділити ще декілька інноваційних методів, застосування яких можливе на заняттях.

Метод конкретизації і фактології – орієнтовані на необхідність виділення студентом головної ідеї або думки в потоці фактів і подій. Цей метод можна використовувати у процесі усного викладу матеріалу – лекції, які складаються з картинно сюжетної розповіді, куди входять яскраві епізоди або приклади з психології, персоніфікація психологічних процесів та приклади, драматизація подій у відомих психологів – факти висловлюються як уведення у виклад цікавих подробиць [18].

Дослідницький метод – направлений на колективну роботу в групі, коли необхідно в процесі колективного міркування дати аналіз змісту уривка з першоджерела. Він орієнтований для роботи в невеликих групах – на семінарських та практичних заняттях. Сюди можна зарахувати: роботу студентів з наочним джерельним матеріалом з дисципліни; роботу студентів над документами і науковими матеріалами; використання технічних засобів навчання – персональний комп'ютер і тому подібне як поєднання різних методик у ході одного заняття [18].

Висновки. Отже, застосування різноманітних методів і засобів

навчання як інновації у теорії і практиці підготовки студентів-психологів до діяльності з реалізації особистістю соціальних зв'язків є спробою відійти від єдиного шаблону в освітньому процесі. Але, зазначимо, цей метод має і негативний момент: застосування одразу багатьох методів на одному занятті може стати причиною того, студент виявиться нездатним зрозуміти суть проблеми, яку необхідно розкрити у процесі заняття.

Як показує наш досвід, на одному занятті потрібно застосовувати не більше двох-трьох методів навчання. Тоді воно стає ефективним і корисним, студенти засвоюють більше п'ятидесяти відсотків інформації, у них підвищується мотивація до майбутньої професії, бажання навчатися та "навчатися" уміти застосовувати свої знання, у них розширюється словниковий запас та підвищується соціально-професійна компетенція.

Використання інноваційних методів у підготовці психологів стосуються безпосередньо навчального процесу. Вони передбачають вирішення питання про те, як при найменших витратах часу, збільшивши до максимуму об'єм інформації на кожному занятті, якісно поліпшити підготовку майбутніх психологів. Ідея інноваційних методик сьогодні багатьма ученими розглядається як стратегія і тактика розвитку приватної вищої школи [8]. Шляхи і засоби інтенсифікації інноваційних процесів різноманітні: комп'ютеризація процесу навчання, використання мнемосхем, функціональних схем, мнемознаків, що виконують опорну функцію мислення. Використання цих засобів викликає у студентів внутрішню активність, напруженість розумових дій, сприяє розвитку таких розумових операцій, як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення. Усі визначені нами методи підвищують підготовку майбутніх психологів до діяльності з реалізації особистістю соціальних зв'язків у своїй майбутній фаховій діяльності.

Використана література:

1. Биков В. Ю. Системно-структурні засади забезпечення якості професійної освіти // Управління якістю професійної освіти : зб. наук. пр. / Українська інженерно-педагогічна академія. – Донецьк : ТОВ "Лебідь", 2001. – 372 с.
2. Болонський процес : Бібліографія / Б. І. Корольов та ін. (уклад. З. І. Тимошенко (ред.) ; Європейський ун-т. – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. – 18 с.
3. Бондар В. І. Дидактика : підручн. для студ. вищих пед. навч. закл. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
4. Бухгалтерский учет. Сборник кейсов : учебное пособие / под ред. Камарджановой. – М. : Инфра-М, 2003. – С. 18.
5. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный поход / А. А. Вербицкий. – М. : Высшая школа, 1991. – 207 с.
6. Верхола А. П. Дидактические основы оптимизации процесса обучения дисциплинам вуза : дис... доктора пед. наук : 13.00.01 / Киев. технологич. ин-т пищевой пром-сти. – К., 1988. – 426 с.
7. Власова О. І. Психологічна структура та чинники розвитку соціальних здібностей : дис... доктора психол. наук : 19.00.07 / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 425 с. – Бібліогр. : арк. 404–425. Затв. 09.11.06 № 21-06/10.
8. Гаврик І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до

- інноваційної професійної діяльності : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2006. – 579 с.
9. Джуро О. Д. Освіта в системі факторів професійного самовизначення особистості : дис... канд. філос. наук : 09.00.03 / Інститут вищої освіти АПН України. – К., 2005. – 196 с. – Бібліогр. : арк. 178-196. Затв. 27.01.2005 акт № 46 дис-3 2006.
  10. Инновационные методы обучения в техническом вузе / Н. И. Наумкин ; под ред. П. В. Сенина, Л. В. Масленниковой, Э. В. Майкова. – Саранск : Изд-во Мордов. ун-та, 2007. – 122 с.
  11. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике / А. А. Кыверялг. – Таллин : Валгус, 1980. – 331 с.
  12. Лаврентьева Н.Б. Контекстное обучение как инновационна технология / Н. Б. Лаврентьева. – Барнаул : АГУ. 1998. – 156 с.
  13. Методы эффективного обучения взрослых : учебно-методическое пособие / авторский коллектив под руководством Е. А. Аксеновой. – М. : Transform, Институт повышения квалификации государственных служащих, 1998. – С. 82.
  14. Петрук Віра Андріївна. Теоретико-методичні засади формування базових професійних компетенцій у майбутніх фахівців технічних спеціальностей : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. – Вінниця, 2007. – 520 с.
  15. Сластенин Виталий Александрович. Педагогика : учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / В. А. Сластенин, И. Ф. Исаев, А. И. Мищенко, Е. Н. Шиянов. – М. : Школа-Пресс, 1997. – 512 с.
  16. Юлдашев З. Ю., Бобохуджаев Ш. И. Инновационные методы обучения: Особенности кейс-стади метода обучения и пути его практического использования – Ташкент : “IQTISOD-MOLIYA”, 2006. – 88 с.
  17. Режим доступа : http://el.tfi.uz/pdf/imookpi01_ru.pdf. Режим доступа 27.07.2010 о 04.05.
  18. www.hse.spb.ru. – Режим доступа : 13.07.2010 о 6.45.

СТЕПАНЕНКО Л. М. Технологии внедрения постоянных методов обучения в подготовке будущих психологов к социальной деятельности.

В статье сделан анализ установившихся методов обучения в современной педагогике, раскрыто сущность и дана характеристика использованию инновационных методов обучения в подготовке будущих психологов к деятельности по реализации личностью социальных связей.

Ключевые слова: инновационные методы обучения, социальные связи, подготовка будущих психологов, личность, социальная деятельность.

STEPANENKO L. M. Technologies introductions of permanent methods of teaching in preparation of future psychologists to social activity.

The analysis of sustainable methods of study in modern pedagogy has been made in the article, essence has been revealed and the use of innovative methods of study in the training of future psychologists to activities on realization of social connections by personality has been described.

Keywords: innovative methods of study, social connections, the training of future psychologists, personality, social activities.